

Inleidend woord:

Langzamerhand verschuift in onze omgeving
de betekenis van het kerstfeest.
Wekenlang zijn mensen in de weer met voorbereiding,
zowel de boodschappen doen als de sfeer opsnuiven.
Er is een duidelijke tendens naar steeds meer sfeer activiteiten.
Tuinentra, winkelstraten en kerstmarkten
Spelen krachtig in op onze behoefte
aan gezelligheid, aan samenzijn, aan warmte:
licht in de donkere en koude dagen van het seizoen.
Tegen de tijd dat het kerstmis is,
hebben we al zoveel stemming gehad
dat je denkt: wat draagt Kerstmis nu nog bij?
Een krant vraagt zich dit weekend af of de kerken zich deze dagen
niet teveel als sfeermachine presenteren.
En toch zijn we hier om een oud verhaal te horen
dat we al zo vaak gehoord hebben.
Is er nog iets te horen of te halen dat we nog niet gehoord hebben?
Dat ons kan boeien en inspireren?
Hebben wij als kerk nog een boodschap
voor mensen die al of niet openstaan?
Hebben wij Goed Nieuws in tijden van crisis?
Het is denk ik niet het oude verhaal op zich dat ons boeit,
Het zijn meer de omstandigheden waarin we het horen
en wat het ons dan vertelt.
Wij leven met een gevoel van crisis, vanuit onszelf of vanuit de media:
dreiging dat onze bestaanszekerheid wordt aangetast.
Hoe klinkt dan zo'n verhaal, waarin een redder wordt geboren?
Wat vertelt het ons over onze eigen beleving van crisis
En helpt het ons verder? Daarover bezinnen wij ons een moment...

Overweging

In die tijd kwam er een bevel van Reichsführer Adolf Hitler dat
inwoners van het Rijk zich moesten melden om op reis te gaan, ieder....
Dat gebeurde terwijl Seys Inquart Rijkscommissaris was in Nederland....
Zo'n openingszin roept huiveringwekkende herinneringen op.
Maar de namen van Augustus en gouverneur Quirinius roepen voor de lezers en
hoorders van Lucas aangstaanjagende beelden op.
De onderdrukking van de Romeinen in Palestina wordt in deze dagen met de dag
scherper en komt tot een dieptepunt met de val van Jeruzalem en verwoesting van
de Joodse Tempel in 67.
Die herinneringen zitten velen vers in het geheugen en Lucas schrijft zijn evangelie
met als achtergrond: **crisis en heroriëntatie**.

Crisis spreekt ook uit de lezing uit Jesaja: een volk in duisternis, drukkende lasten,
dreunende laarzen en met bloed bevlekte kleren.
Ze herinneren aan ballingschap en verdrijving zoals Jesaja meemaakte.
Maar er is ook terugkeer en perspectief: een **nieuwe vorst geboren**.

De hoop en de kracht die deze biedt klinkt in titels die we kennen van de farao's van Egypte; raadsman, held, vader, vredesvorst.

Titels die meer zachtheid en nabijheid uitdrukken dan militair geweld.

Waarschijnlijk hebben die beelden ook in die tijd meer als inspirerende toekomstdroom gewerkt dan als werkelijkheid die in vervulling is gegaan.

Steeds blijven mensen in crisis hunkeren naar omkeer van ellende.

Steeds passen oude beelden weer in een nieuwe tijd van crisis.

Voor hun portret van Jezus Messias zoeken profeten en evangelisten aansluiting bij deze beelden.

Crisis: herkennen we dat in deze dagen?

Het laatste half jaar wordt het ons door de media toegeschreeuwd: onze bestaanszekerheid is in het gedrang.

Veel mensen merken er misschien nog niet veel van, maar er hangt veel in de lucht: pensioenen die verdampen, werk waar je niet meer zeker van bent of je moet langer werken, onderwijs dat geen baan meer garandeert, zorg die steeds meer gekort wordt, de huizenmarkt die onzeker wordt, kinderen en ouderen die bedreigd worden in hun ontwikkeling en veiligheid...

Misschien uit zich het crisisgevoel nog scherper in onze instituties: hoeveel greep hebben onze regeringen nog op ons financieel stelsel, de banken en de euro?

Of zijn er onzichtbare machten aan het werk, beleggers, financiële markten, kredietbeoordelaars, die speculeren op winst en verlies van bedrijven, banken en zelfs landen, zonder dienstbaar te zijn aan de reële economie van productie, goederen, kennis en diensten?

Aan welke machten/ goden zijn wij overgeleverd?

Wie worden rijk van onze crisis?

En laten we ons niet te gemakkelijk meeslepen door simpele oplossingen en zwart-wit voorstellingen van de populisten?

We herkennen de crisis in ieder geval in de kerken.

Wij kampen met steeds verder teruglopend bezoek en kerksluitingen.

Mensen zoeken in hun religieuze verlangens steeds vaker buiten dan in de kerken.

Komen wij als kerk mensen nog geloofwaardig te tegemoet?

Het **rapport** uit van de commissie Deetman vorige week over die zwarte periode van seksueel misbruik door priesters en broeders is een voorlopig dieptepunt in deze crisis: het was nog veel erger dan verwacht.

Het riep veel boosheid en gekwetstheid op, en schaamte.

Het verbrokkelde weten van de bisschoppen en oversten, maar het zwijgen en in de kou laten staan van de slachtoffers, en vooral ook de diepte van hun verwonding en eenzaamheid raken diep.

Ook nu nog bleven de kerkleiders in gebreke: zij wisten er immers weinig van en toonden tot nog toe weinig meeleven.

Een commentator zei: ze acteren hun meeleven, maar zijn eigenlijk kwaad over de aantasting van hun goede naam en macht.

Gewone kerkgangers en voorgangers, vaak in de leeftijd van de slachtoffers, alm of niet gespaard voor misbruik, blijven zitten met een gevoel van machteloosheid en twijfel aan hun oprechte bedoelingen.

Tegelijk waren er ook tekenen van verzoening: de Salesianen zochten het gesprek met de slachtoffers, in gesprek, in erkenning en excuus, in compensatie voor leed.

Een instituut dat macht uitoefende wist zich klein, humaan en luisterend op te stellen, een voorbode, passend bij het Messiasverhaal van Jezus?
Is er dan toch een zelfreinigend vermogen om een nieuw begin maken?

Onze kerkleiders hebben nog niet de ingang gevonden om het vertrouwen te herstellen. Ze werken in stilte
Onze regeringsleiders hebben niet de grote bazooka gevonden om de crisis aan flarden te schieten. Ze kopen tijd.
Vertrouwen komt te voet en gaat te paard, zegt een oude volkswijsheid.
In het Lucasverhaal is er geen wonder van boven dat in een klap de crisis te lijf gaat. Het hemels leger verdwijnt even gemakkelijk als het gekomen is.
Misschien wijzen de engelen meer op het wereldvreemde: bij God werkt onze wereld van de macht en overrompeling niet.
Niet achter de schermen en niet van al zo hoge.
De herders moeten het doen met een marginale kraamkamer, geen broedplaats van macht en geheime manipulatie.
De afzetting van een paar tirannen maakt nog geen Arabische Lente
Maar de kribbe baart het stille verlangen in mensen, om krachten in te zetten ten bate van mensen, tot groei van verbroedering en solidariteit.

Dat blijft altijd weer de “machteloze” boodschap van dit verhaal, dwars tegen alle overspannen heilsverwachtingen in.
De kracht die uit je zelf moet komen, de verbondenheid die je met anderen aangaat.
De kribbe stond dit jaar misschien wel op het Tahrirplein of ergens in een Occupy kamp: als een aanzet tot verandering, met inzet van al je kracht, ten koste van pijn en vaak ook leven.
Dat heeft Jezus in zijn leven voorgeleefd: voor ieder die op je weg komt het juiste woorden en gebaar, de uitdaging die je weghaalt uit de ijzeren greep van je zelfzucht.
Heling van gekwetstheid komt voor uit echte ontmoeting. Als een medemens je weet te raken met begrip, kun je weer groeien en uitstijgen boven jezelf.
Je hoeft je niet over te geven aan goedkopen oplossingen. Je hoeft alleen maar de ander te zoeken die anders is dan jij om De Ander te vinden.

Allen waren zeer verbaasd, staat er dan bij Lucas.

Hoemo allen, waren er dan nog anderen dan herders rond de kribbe?
Worden wijzelf als onbenoemde aanwezigen in het verhaal getrokken?
En leidt ook onze verbazing tot betrokkenheid?
Dan worden ook wij getuigen die deze hoopvolle boodschap uitdragen.
En net als Maria mogen wij de woorden opslaan in ons hart om er uit te putten en van te spreken.